

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA JAMOAT XAVFSIZLIGINI TAMINLASHNING
MA'MURIY HUQUQIY ASOSLARINI TAKOMILLASHTIRISH

Nurullayeva Shahnoza Farhod qizi

Annotatsiya: *Ushbu maqolada jamoat xavfsizligi tushunchasi va moxovning nazariy taxminlari uning ahamiyatini ochishda juda muhim rol o'ynaydi. Bolgariyaning "Jamoat xavfsizligi" tushunchasini tushunishda yagona yondashuv yo'qligi kuzatildi, bu esa ishlatilgan taksillarga asoslangan kulgili kalyanni ishlatish amaliyotini biroz murakkablashtirishi mumkin. Tadqiqot "Jamoat xavfsizligi" tushunchasini aniqlashda turli xil ilmiy yondashuvlar mavjudligini ko'rsatadi. Xulosa shuki, jamoat xavfsizligi-bu shaxs, jamiyat va davlat manfaatlarining nodavlat amalga oshirilishini ta'minlashga, xavflarning oldini olish va bartaraf etishga qaratilgan jamoat munosabatlarining etarli darajada buzilishi va ularning mavjudligiga potentsial yoki Real tahdidlarga maxsus vakolatli davlat organlari faoliyati natijasida erishiladi. nodavlat tashkilotlar.*

Kalit so'zlar: *jamoat xavfsizligi, jamoat tartibi, ma'muriy-iqtisodiy tartibga solish, tabiiy ofatlar, Favqulodda vaziyatlar, xavfsizlik, faoliyat, davlat hokimiyati, ekspertiza.*

KIRISH

Mustakillik e'lon qililib, Konstitusiyamiz qabul qilingandan so'ng, inson huquqlari va erkinliklarini davlat hayotining barcha sohalarida, xususan: iqtisodiy, ijtimoiy-siyosiy, ma'naviy, axborot, siyosiy va boshqa sohalarda tizimli ta'minlash masalalari, alohida ahamiyat kasb etdi. Shu bilan birga, mustakillikning dastlabki kunlarida mamlakatimizda shakllangan ijtimoiy-siyosiy vaziyat murakkab, ko'pincha bir-biriga qarama-qarshi bo'lgan jarayonlar, tendentsiyalar va hodisalar majmuasi, shu jumladan tovarlar va xizmatlar bozoridagi ogir moliyaviy-iqtisodiy vaziyat, byudjet sohasida ish haqini to'lashning kechikishi, huquq-tartibotni ta'minlash, jinoyatchilikka qarshi kurashish sohasidagi muammolar va boshqalar bilan tavsiflanadi.

Har yili minglab jamoat tartibiga qarshi qaratilgan jinoyatlar ro'yhatga olinadi, hattoki jamoat joylaridagi sodir etilgan jinoyatlar natijasida odamlar halok bo'ladi. Aytish joizki, turli jinoyatlar va huquqbuzarliklarning oldini olish, ularga qarshi kurashish, oqibatlarini bartaraf etishning xalqaro amaliyoti zamonaviy demokratik davlat uchun jiddiy taxdidlardan biri jismoniy va yuridik shaxslarning huquq va erkinliklarining buzilishi ekanligini ko'rsatmoqda.

ADABIYOTLAR TALILI VA METODOLOGIYA

Professor A.M.Bandurka fikricha, "O'tkir" ijtimoiy ziddiyatlarni xal etishda favkulodda chora-tadbirlardan izlash kerak, ularni kullash "alohida" siyosatchilar tashabbusi bilan emas, balki jamiyatning huquqiy asoslarini mustaxkamlash, davlat hayotining turli soxalarida samarali islohotlarni amalga oshirishda ko'rinadi [1].

Bugungi kunda davlat jamoat xavfsizligini ta'minlashning yetakchi sub'ekti sifatida ma'lum darajada mavhum va anik bo'lmagan narsalarni himoya qiladi, degan tanqidlar tez-tez aytiladi. Biroq, ekspert va mutaxassislar buni ushbu masala bo'yicha

ilmiy tadqiqotlarning yetarli emasligi bilan bog'lashadi. Tadqiqotlarning aksariyati ichki ishlar organlarining jamoat xavfsizligini ta'minlash bo'yicha faoliyatining huquqiy va tashkiliy asoslarini taxlil qilish doirasida amalga oshirilgan bo'lib, unda "jamoat xavfsizligi" tushunchasi keng huquqiy normalar doirasida ko'rib chiqilgan.

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2021-yil 29-noyabrdagi PF-27-son Farmoni tasdiqlangan "O'zbekiston Respublikasi jamoat xavfsizligi kontsepsiyasi"da "jamoat xavfsizligiga" tushuncha berilgani bilan, ilmiy asoslash va zamonaviy shakllantirish, shuningdek, boshqa shunga o'xshash huquqiy xodisalar bilan chegaralanish va muayyan alokalarni urnatish tadqiqot faoliyati uchun xam, huquq uchun ham, ijro amaliyoti uchun ham katta ahamiyatga ega. Ta'kidlash joizki, mamlakatning umuman xavfsizlikning printsiplari yangi kontsepsiyasiga o'tishi sharoitida ushbu masalani nazariy tadqiq etish yangi nazariy va amaliy ahamiyatga ega bo'lmoqda. Bu, birinchi navbatda, jamiyatimiz va butun davlat rivojlanishi uchun ichki va tashki sharoitlarning sezilarli uzgarishi bilan boglik.

Mamlakatimizda tinchlik va barqarorlikni mustahkamlash maqsadida davlat, jamiyat va shaxs xavfsizligini ta'minlash tizimida keng ko'lamli demokratik islohotlar izchil davom ettirilmoqda. Xususan, jamoat xavfsizligini ta'minlash, jinoyatchilikka qarshi kurashish va huquqbuzarliklar profilaktikasining yaxlit tizimini shakllantirish, ichki ishlar organlarining eng quyi bo'g'inidan respublika darajasigacha samarali faoliyatini yo'lga qo'yish va zamonaviy ish uslublarini joriy etish orqali mamlakatimizda huquq-tartibot va qonuniylikni mustahkamlash, aholining tinchligi va osoyishtaligini ta'minlash maqsadida O'zbekiston Respublikasi Prezidentining «Jamoat xavfsizligini ta'minlash va jinoyatchilikka qarshi kurashish sohasida ichki ishlar organlari faoliyatini sifat jihatidan yangi bosqichga ko'tarish chora-tadbirlari to'g'risida»gi PF-6196-son (2021 yil 26 mart) farmoni qabul qilindi.

☒ Farmonga binoan ichki ishlar organlarining jamoat tartibini saqlash va xavfsizligini ta'minlash faoliyatini tashkil etishning mutlaqo yangi mexanizmlari sifatida quyidagilar belgilandi:

☒ birinchidan, ichki ishlar organlarining tayanch punktlari negizida mahalla huquq-tartibot maskanlari bosqichma-bosqich tashkil etilishi belgilandi. Unga muvofiq, mahalla huquq-tartibot maskani hududdagi jamoat xavfsizligini ta'minlash, huquqbuzarliklarning oldini olish va jinoyatchilikka qarshi kurashishning asosiy quyi bo'g'ini hisoblanib, uning negizida ichki ishlar organlarining tegishli sohaviy xizmatlari, Milliy gvardiya va boshqa davlat organlarining muvofiqlashtirilgan faoliyatini hamda jamoat xavfsizligini ta'minlash ishlarini tizimli tashkil etish va muvofiqlashtirish vazifasi profilaktika inspektoriga yuklatildi;

☒ ikkinchidan, ushbu Farmon bilan ichki ishlar organlari tizimini yanada takomillashtirish bo'yicha «yo'l xaritasi» tasdiqlandi. Unga muvofiq quyidagilarni nazarda tutuvchi jamoat xavfsizligini ta'minlashning sifat jihatidan yangi tizimini joriy etish belgilandi: O'zbekiston Respublikasi Jamoat xavfsizligi kontsepsiyasini tasdiqlash; patrul-post va yo'l-patrul xizmatlari, huquqbuzarliklar profilaktikasi va probatsiya xizmatlari bo'linmalarining o'zaro hamkorlikda ishlashi bo'yicha yangi mexanizmlarni

belgilash; Milliy gvardiya bo'linmalarining jamoat tartibini saqlash tizimidagi vakolatlari va shaxsiy javobgarligini belgilash; probatsiya nazoratidagi shaxslarning xulq-atvorini kunlik nazorat qilishda profilaktika inspektorlari bilan hamkorlik mexanizmlarini joriy etgan holda probatsiya bo'linmalarining faoliyati samaradorligini oshirish.

Jamoat xavfsizligini ta'minlash bo'yicha o'rnatilayotgan yangi mexanizmlarning samarali amalga oshirilishini ta'minlashda ichki ishlar organlarining roli va mas'uliyatini yanada oshirish maqsadida O'zbekiston Respublikasi Prezidentining «Ichki ishlar organlarining jamoat xavfsizligini ta'minlash va jinoyatchilikka qarshi kurashish sohasidagi faoliyatini yanada takomillashtirish bo'yicha qo'shimcha tashkiliy chora-tadbirlar to'g'risida»gi PQ-5050-son (2021 yil 2 aprel) qarori qabul qilindi.